

Platforma 3

Platforma 3

Zbornik študentk in študentov Podiplomske šole ZRC SAZU

Uredili	Lea Kuhar, Dragan Petrevski, Vita Zalar
Avtorji	Nina Cvar, Magdalena Germek, Matija Jan, Jernej Kusterle, Dino Manzoni, Rebecca Rose, Neja Tomšič
Recenzenti	Rok Benčin, Aleš Bunta, Marina Gržinič Mauhler, Andraž Jež, Dean Komel, Matjaž Ličer, Martin Pogačar, Jelica Šumič Riha, Alenka Zupančič
Slovenski jezikovni pregled	Manca Černivec, Nina Ditmajer, Dejan Gabrovšek, Rok Mrvič, Urška Vranjek Ošlak
Angleški jezikovni pregled	Cody J. Inglis, Arne Kušej
Oblikovanje in prelom	Brane Vidmar
Izdajatelj	ZRC SAZU, Podiplomska šola
Založnik	ZRC SAZU, Založba ZRC
Zanju	Jelica Šumič Riha, Oto Luthar
Glavni urednik založbe	Aleš Pogačnik
Tisk	Cicero Begunje, d. o. o.
Naklada	200
	Prva izdaja, prvi natis
	Ljubljana 2022

Prva e-izdaja je pod pogoji licence Creative Commons Attribution-Share Alike 4.0 International (priznanje avtorstva, deljenje pod istimi pogoji) prosto dostopna: <https://doi.org/10.3986/9789610505945>.

Knjiga je nastala v okviru programa Historične interpretacije 20. stoletja (P6-0347), ki ga sofinancira Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

7/9(082)
1(082)

PLATFORMA 3 : zbornik študentk in študentov Podiplomske šole ZRC SAZU / [avtorji Nina Cvar ... et al.] ; uredili Lea Kuhar, Dragan Petrevski in Vita Zalar. - 1. izd., 1. natis. - Ljubljana : ZRC SAZU, Založba ZRC, 2022

ISBN 978-961-05-0593-8
COBISS.SI-ID 89937411

ISBN 978-961-05-0594-5 (PDF)
COBISS.SI-ID 89811715

KONCEPT *FILOZOFIJE* POD POGOJI V FILOZOFIJI ALAINA BADIOUJA

Magdalena Germek

Koncept filozofije pod pogoji v filozofiji Alaina Badiouja

Koncept filozofije pod pogoji označuje Badioujevi ideji, da je filozofija danes še vedno mogoča ter da obstaja samo pod pogojem obstoja resnic. Badiou opredeli politiko, znanost, umetnost in ljubezen kot mesta, na katerih lahko vzniknejo resnice, pri čemer pa sama filozofija ni resnica, temveč je mišljenje, ki pripozna in prepozna resnice v njihovem realnem, zgodovinskem obstoju. V pričujočem besedilu vpeljemo razdelitev na formalne in realne pogoje filozofije. Z realnim pogojem označimo to, kar Badiou splošno imenuje pogoji filozofije in se nanaša na štiri procedure resnice; pod oznako formalnih pogojev filozofije pa zberemo vse tiste Badioujeve zahteve, ki narekujejo način, na katerega se filozofija spravi pod pogoje resnic, ki so filozofiji zunanji in od nje neodvisni. V okviru tovrstne razdelitve odgovarjamo tudi na vprašanje, kako se med resnicami (pogoji) in filozofijo (pogojenim) ohranja nujna distanca, ki onemogoči, da bi se resnice zlile s filozofijo in obratno.

Ključne besede: Alain Badiou, filozofija, resnice, formalni pogoji, realni pogoji

The Concept of 'Philosophy under Conditions' in Alain Badiou's Philosophy

The concept of 'philosophy under conditions' characterizes Badiou's idea that philosophy is still possible today and that it exists only under the condition that truths exist. Badiou defines politics, science, art, and love as places where truths can arise, whereby philosophy itself is not truth, but rather thinking that recognizes and acknowledges truths in their real, historical existence. In the present article, I introduce a division between formal and real conditions of philosophy. By the real conditions of philosophy, I mean what Badiou generally calls the "conditions of philosophy" and refers to the four procedures of truth. Under the label of the formal conditions of philosophy, however, I gather together all of Badiou's demands which dictate the ways in which philosophy is brought under the conditions of truth that are external to philosophy and independent of it. In the context of this division, I also answer the question of how necessary distance is maintained between truths (which condition) and philosophy (which is conditioned), which prevents truths from merging with philosophy, and vice versa.

Keywords: Alain Badiou, philosophy, truths, formal conditions, real conditions

V začetnem poglavju *Pogojev* Badiou ponudi pet tez o filozofiji, ki nakažejo osnovne lastnosti koncepta pogojene filozofije. Te teze so naslednje:

1. Filozofijo danes paralizira odnos do njene lastne zgodovine.
2. Filozofija mora znotraj same sebe prelomiti s historicizmom.
3. Obstaja definicija filozofije.
4. Vsaka definicija filozofije mora razločiti filozofijo od sofistike.
- 4a. Kategorija resnice je osrednja kategorija, četudi pod kakšnim drugim imenom, vsake možne filozofije.
5. Filozofija je možna.
- 5a. Filozofija je nujna.¹

Prva teza naj bi nam ponudila splošno sliko sodobnega stanja filozofije. Filozofija danes »ne ve več, ali ima svoje lastno mesto«,² kot tudi ne, ali sploh obstaja želja po njej.³ Paralizira jo njen odnos do lastne zgodovine, ker med sodobnimi filozofi prevladuje prepričanje, »da je metafizika zgodovinsko izčrpana, da pa nam to, kar leži onstran te izčrpanosti, še ni dano«,⁴ in zato »večina izmed njih trdi, da filozofija ni mogoča, da je dovršena, da je delegirana na nekaj drugega od same sebe«. ⁵ To filozofsko delegiranje na nekaj drugega od nje same gre velikokrat v smeri oprijemanja dejavnosti, ki niso filozofske, kot so denimo umetnost, znanost, politika in psihoanaliza.⁶ S takšnim mešanjem filozofija ohranja heterogenost lastnega koncepta, svojega mesta več ne prepozna, kar pomeni, da je mesto filozofije vpriči nje same izgubljeno. Prognoza o obstoju filozofije tako ne more biti optimistična, saj je filozofija »postala muzej same sebe«⁷ in je stopila »v obdobje svoje sklenitve«. ⁸ Pet naštetih tez naj bi naslovlilo to »nelagodje v filozofiji«

1 Alain Badiou, *Pogoji* (Ljubljana: Založba ZRC, 2006), 59–77.

2 *Ibid.*, 59.

3 Badioujeva referenca je Lacoue-Labarthe, cf. Alain Badiou *Ali je mogoče misliti politiko?; Manifest za filozofijo* (Ljubljana: Založba ZRC, 2004), 81.

4 Badiou, *Pogoji*, 59.

5 Badiou, *Ali je mogoče misliti politiko?; Manifest za filozofijo*, 81.

6 Badiou, *Pogoji*, 59.

7 *Ibid.*

8 *Ibid.*

in njeno »ohromelost«.9 Filozofija potrebuje preobrat, ampak da bi do preobrata prišlo, jo moramo najprej osvoboditi paraliziranega odnosa do lastne zgodovine (teza 1); ločiti od historicizma in sofizma (teza 2, teza 4); podati njeno definicijo (teza 3); deklarirati, da je filozofija danes možna in nujna (teza 5).

SOFIZEM IN NEMISLJIVO

Najprej se ustavimo pri četrti tezi, po kateri se mora filozofija s svojo definicijo ločiti od sofistike. V istem poglavju *Pogojev*, v »(Pre)obratu filozofije same« Badiou pravi: »Sofist je od začetka sovražni brat, neizprosni dvojček filozofije.«10 Na vprašanje, kdo so sofisti, Badiou odgovori:

Tisti, za katere temeljno nasprotje ni med resnico in zmoto ali blodnjo, temveč med govorom in molkom, med tistim, kar je lahko izrečeno, in tistim, kar je nemogoče izreči. Ali med izjavami, ki imajo smisel, in tistimi, ki so ga oropane.11

V tem navedku sta postavljena dva pomembna kriterija, po katerih se filozofija razlikuje od sofizma in sofizem od filozofije. Prvi kriterij zadeva filozofijo in se tiče nasprotja resnica – zmota: filozofija ni sofizem zato, ker vzdržuje razliko med resnico in zmoto. To po drugi strani ne pomeni, da sofist zagovarja zmoto; kriterij, ki določa sofistično pozicijo, nima pravzaprav nič s filozofsko opozicijo resnica – zmota. Kriterij sofističnega ravnanja je namreč nasprotje med govorom in molkom oziroma med smislom in tistim, kar je oropano smisla. Govor–smisel je linija, ki jo sofist zagovarja, ko »skuša nadomestiti idejo resnice z idejo pravila«,12 pri čemer je pravilo spoj »moči in konvencij«. Toda hkrati obstaja linija molk–umik smisla, ki se vzpostavi, ko se sofist najde pred primerom, v katerem smisel umanjka, pred »tistim, kar je nemogoče izreči«. Dramatičen primer tega, o čemer ni

9 *Ibid.*

10 *Ibid.*, 61.

11 *Ibid.*, 62.

12 *Ibid.*, 62–63.

možno govoriti in pred čemer se zgodi celoten umik smisla, Badiou poda v *Manifestu za filozofijo*. Badiou opozori na zgodovinski primer, ki prihaja iz 20. stoletja – nacizem in iztrebljanje evropskih Judov – kot primer, pred katerim naj bi filozofija padla:

Edino filozofi so ponotranjili idejo, da je mišljenje, *njihovo* mišljenje, trčilo na zgodovinske in politične zločine tega stoletja in vseh stoletij pred njim kot na oviro za vsako nadaljevanje in hkrati kot sodišče za kolektivni in zgodovinski intelektualni zločin.¹³

Gre za trk filozofskega mišljenja z nečim, česar ni zmožno misliti; nemisljivost zločina posledično pomeni, da se je filozofija soočila z oviro, ki naznanja njen konec, kajti če je filozofija nekakšna moč mišljenja, so zločini stoletja kot tisto, kar se ne da misliti, nemogoče filozofije same. To linijo opredelitve filozofije, »da 'vse' izvira iz filozofije«, ki jo ohranjajo »[n]aši skromni zagovorniki zagate filozofije«,¹⁴ Badiou naslovi kot *ošabnost filozofije*:

A ošabnost se spremeni v nevarno pomanjkljivost, kadar naši filozofi iz aksioma, ki filozofiji naprti zločine stoletja, izpeljejo sklepe, ki povežejo zagato filozofije in nemisljivost zločina. Za tistega, ki meni, da je treba, izhajajoč iz Heideggerjeve misli, filozofsko presoditi iztrebljenje evropskih židov, je zagata dejansko očitna. Iz nje se izvleče tako, da pokaže to iztrebljenje kot nekaj, česar ni mogoče ne misliti, ne pojasniti, da se ob njem raztrešči vsak koncept. Pripravljen bo žrtvovati tudi samo filozofijo, samo da bi rešil njeno ošabnost: ker mora filozofija misliti nacizem, in ker tega ne more popolnoma uresničiti, je to zato, ker mora misliti nemisljivo, in filozofija je na poti v slepo ulico.¹⁵

Ko filozofija hoče misliti nekaj, kar jo spravlja v lastno zagato, se s tem izpostavi moči nemisljivega, ob katerem se »raztrešči vsak koncept«, zaradi česar filozofija obmolči in hkrati razglasi ne samo svoj konec, temveč tudi to, da obstajajo stvari, ki so nemisljive, kar je drugi način, kako priznati poraz mišljenja. Tu sta pravzaprav na delu omenjeni liniji sofizma: filozofija lahko po prvi liniji govor–smisel govori o vsem, za razliko od njene hrbtna

¹³ Alain Badiou, *Ali je mogoče misliti politiko?*; *Manifest za filozofijo*, 82.

¹⁴ *Ibid.*

¹⁵ *Ibid.*, 82–83.

strani, ki po liniji molka in umika smisla ustavi filozofijo pred nemisljivostjo zločina. V obeh primerih se filozofija ne loči od sofizma. Obratno pa je Badioujeva poanta ta, da moramo filozofijo razločiti od sofizma ter da moramo vztrajati pri ideji, da če filozofija ni zmožna mišljenja nečesa, to še vedno ne pomeni, da je stvar nemisljiva kot taka:

A rajši si za začetek zamislimo, denimo, da nacizem kot tak ni možen predmet filozofije, da ne sodi med pogoje, ki jih je filozofsko mišljenje zmožno preoblikovati v svoj lastni red. Da ni dogodek za to mišljenje, kar pa nikakor ne pomeni, da ga ni mogoče misliti.¹⁶

Če filozofija nekega dogodka ne more misliti, to ne pomeni, da ga ni mogoče misliti nasploh, temveč le to, da filozofija ni vir vsakega mišljenja. Filozofijo je treba omejiti oz. jo definirati tako, da svojega mišljenja ne zameša z nekim drugim mišljenjem. In za Badiouja dejansko obstajajo neki drugi miselni redi, ki so zmožni mišljenja tega, kar filozofijo spravlja v zagato – in ti drugi miselni redi so resnice. Sofist ne priznava obstoja resnic, ker se podaja za smislom in njegovim umikom, filozofija pa se nasprotno mora vzpostaviti natanko z deklaracijo, da resnice obstajajo. Samo tako se lahko filozofija nadaljuje kljub lastni nemožnosti, da misli vse, ker na nemožno filozofije odgovarjajo druge miselne procedure, ki so razvile načine in prakse za mišljenje tega, kar je nemožno filozofskega mišljenja:

Predlagam, da žrtvujemo to zapoved in da rečemo: če filozofija ne more misliti iztrebljenja evropskih židov, je to zato, ker ni njena naloga in ker tudi ni v njeni moči, da to misli. To se pravi, da mora *neki drugi miselni red* narediti to misel učinkovito. Denimo misel o zgodovinskosti, to je o Zgodovini, ki jo preiskuje z vidika politike.¹⁷

Skratka, nekaj, kar je nemožnost filozofskega mišljenja, je zmožnost nekega drugega reda mišljenja, kot je to v zgornjem primeru zmožnost političnega mišljenja oziroma politike kot mišljenja. Za Badiouja nemisljivo nikoli ni nemisljivo nasploh. Res je, da filozofija po Badiouju ni zmožna mišljenja vsega in da tudi ni njena naloga, da misli vse, toda s tem filozofija

¹⁶ *Ibid.*, 82.

¹⁷ *Ibid.*, 83.

ne priznava svojega konca. Obratno, filozofija obstaja natanko takrat, ko nekaj sporoča o drugih instancah mišljenja, ki mislijo to, kar je za filozofijo nemisljivo, s čimer filozofija razglša, da je mišljenje na delu, četudi prihaja iz neke druge miselne procedure. Zato je prvo poglavje *Manifesta za filozofijo*, ki smo ga do sedaj obravnavali iz točke nemožnega filozofije, paradoksalno naslovljeno kot »Možnost«. Za Badiouja tu dejansko gre za možnost filozofije, a ne za njeno opustitev. Vse, kar filozofija mora narediti, je, da omeji svoje sofistične pretenzije, kar ne pomeni nič drugega kot to, da mora podati definicijo svojega lastnega delovanja. Ravno o tem govori tretja teza.

DEFINICIJA FILOZOFIJE

Badioujeva odločitev, da postavi tezo o obstoju definicije filozofije (teza 3), je zanimiva in malce nenavadna. Na splošno gledano lahko vse omenjene teze razumemo kot razširjene definicije tega, kaj filozofija je ali kaj mora narediti, da bi lahko bila možna in nujna. Zakaj je potemtakem potrebna dodatna teza, ki eksplicitno deklarira obstoj definicije filozofije? Drugače povedano, zakaj je teza o obstoju definicije filozofije vključena v samo definicijo filozofije? Zdi se, da je v ozadju te nenavadnosti neki poseben Badioujev interes po definitivnem zavarovanju definicije filozofije, tako kot da bi rekli, da je po definiciji filozofije nujno, da ima filozofija svojo definicijo. Definirati nekaj pomeni podati natančno razlago bistvenih lastnosti dane stvari, torej takšnih lastnosti, ki niso spremenljivke. Kar pomeni, da mora definicija filozofije navesti bistvene lastnosti filozofije, ki niso podvržene spremembam. Katere pa so te lastnosti, ki jih lahko definicija zagotovi filozofiji za vse čase? Glede na to, da je v definicijo filozofije vpisana zahteva, da filozofija mora imeti svojo definicijo, je očitno prav obstoj definicije filozofije zgodovinska nespremenljivka filozofije same.¹⁸ Badiou ne zanika možnosti obstoja drugih definicij filozofije, vztraja pa, da mora vsaka definicija filozofije vsebovati zahtevo po obstoju svoje definicije. Obstoj filozofije, ki je

¹⁸ Badiou, *Pogoji*, 61.

določen z definicijo, je potemtakem definirani (ne pa konfuzen in »delokaliziran«) obstoj; če je filozofski obstoj definiran, filozofija ne bo nikoli zmedena glede načina lastnega obstoja. Vsaka definicija filozofije mora po definiciji vsebovati definicijo filozofije, ki filozofiji omogoča definiran obstoj. Samo tako lahko odpravimo »nelagodje v filozofiji«, kajti filozofija ne more več ne vedeti ali ima svoje mesto oz. se spraševati, kje je to mesto.

Te definicije filozofije, ki zahteva definicijo filozofije, ne moremo presojeti na podlagi filozofske zgodovine (teza 1). Kljub temu da Badiou zgodovino filozofije na nekem mestu v *Biti in dogodku* vključi med filozofske pogoje,¹⁹ je hkrati do nje kritičen. Badiou namreč v *Pogojih* opozori, da je postala zgodovina filozofije »razsodišče filozofije«, ki »skoraj vedno izreče smrtno kazen: sodbo o koncu ali o nujni dekonstrukciji pretekle in sedanje metafizike.«²⁰ Zatorej pri podajanju definicije filozofije ne moremo uporabljati historicističnih pristopov (teza 2), temveč moramo uporabiti metodo samodoločanja in imanentne izpeljave: »[F]ilozofska predstavitev v svojem izhodišču«, pravi Badiou, se mora »določiti sama, brez sklicevanja na lastno zgodovino.«²¹ *Določiti sama* ne pomeni drugega kot samodefinirati. Tovrstna zahteva po definiciji filozofije narekuje imanenten pristop filozofije do sebe same. Ko se filozofija definira, se samodefinira oz. določi po sebi in ne po čem drugem. Hkrati ta samodoločitev ni aksiomska, temveč definicijska, kar pomeni, da Badiou ne uporabi na primer eksistenčnega aksioma, da bi zagotovil konkretni obstoj filozofije. Obstoj definicije filozofije za Badiouja pomeni predvsem moment zavezujoče formalnosti, ki omogoča, da je v notranjosti filozofije prisoten formalni element večnosti in nespremenljivosti.

Formalna večnost ne zahteva od filozofije, da dejansko kontinuirano obstaja v vsakem času, temveč le to, da je formalna možnost njenega obstoja večna. Tudi nespremenljivost ni prepoved vsebinskega spreminjanja filozofskega mišljenja in filozofskih konceptov, temveč pomeni le, da je obstoj filozofije vezan na nespremenljivost same definicijske forme filozofije. Prav na to formo se filozofija lahko sklicuje vsakič, ko gre za vprašanje možnosti

19 Alain Badiou, *Being and Event* (London: Bloomsbury Revelations, 2013), 4.

20 Badiou, *Pogoji*, 60.

21 *Ibid.*

njenega obstoja. Zato je možno s peto tezo in njeno razširitvijo (tezo 5a) deklarirati, da je filozofija mogoča ter da je nujna, četudi filozofija ne obstaja v vsakem zgodovinskem času. To, kar želi Badiou poudariti s tretjo tezo, je formalna neodvisnost filozofskega obstoja od njenega realnega zgodovinskega neobstoja; če filozofija ne obstaja, to ne pomeni, da je prišla do svojega konca ter da ni več mogoča. Drži ravno nasprotno, in sicer da je po definiciji filozofije nemogoče zatrditi njeno sklenitev in konec. Definicija filozofije neutrudno vpisuje v filozofijo formalno možnost možnosti in nujnosti njenega obstoja. To je tudi razlog, zakaj je definicija filozofije podvojena. Definicija filozofije je podvojena z definicijo filozofije, ker Badiou želi, da se v samodoločitvi filozofije vpisuje določitev filozofije, ki nalaga in omogoča formalno možnost filozofije tudi takrat, ko ne obstaja. Obstoj definicije filozofije je tako strogo regulativen.

Hkrati pa je definicija filozofije le nujni, formalni pogoj obstoja filozofije, ne pa zadostni pogoj njenega realnega obstoja. Ko pa gre za konkretno vprašanje, v kolikšni meri realno obstaja ta definirana filozofija, moramo vpeljati v razlago Badioujev koncept *filozofije pod pogoji*. To, kar filozofija potrebuje za svoj realni obstoj, prihaja iz njene zunanosti in o teh realnih pogojih filozofije bomo spregovorili v nadaljevanju.

POGOJI IN POGOJENO

Ponovimo. Filozofija, ki ni omejena s svojo definicijo, ima pretenzijo, da se širi na področje mišljenja, ki ga sama filozofska misel ne zmore misliti, ne da bi pri tem zašla v zagato. Diskurz o nemisljivem filozofije smo vpeljali, da bi pokazali, do kakšnih konsekvenc pride, če na filozofijo gledamo kot na diskurz, ki govori o vsem. Namesto da bi poskrbela za svoje lastne notranje določitve, se filozofija prepusti samoumevnemu sklepanju, ki jo pripelje do sofizma. Filozofija mora zato imeti svojo definicijo, ki jo bo omejila pred lastnimi sofističnimi tendencami. Na postopek omejevanja filozofije ni treba gledati kot na negativen proces. Gre le za to, da mora imeti filozofija odnos do lastne, imanentne določenosti, o čemer govori tretja teza. Hkrati pa je zahteva po definiciji filozofije pozitiven pogoj le

za formalni obstoj filozofije. Pogoji formalnega obstoja zagotavljajo, da se filozofija skozi postopek določanja in pozitivnega omejevanja ne zapelje v lastno zagato, s tem pa jo pripravijo na možnost realnega pogojevanja. Definirana filozofija ne bo zatrdila, da je filozofija prišla do svojega konca, ker se je soočila z nemogočim mišljenja, ampak bo vedno poiskala misel, ki je zmožna učinkovitega mišljenja tega, česar ona ne zmore. To drugo mišljenje pa je hkrati realni pogoj dejanskega obstoja filozofije: »Potem ko smo obmejili zastavek filozofije, se patos njenega 'konca' umakne čisto drugačnemu vprašanju, namreč vprašanju o njenih pogojih.«²²

Drugi red mišljenja, ki ni red filozofskega mišljenja, je *red resnic* oziroma *red resnične misli*. Obstajajo mesta, pravi Badiou, na katerih vzniknejo resnice, kot so politika, znanost, umetnost in ljubezen. Gre za mesta, ki niso le področja človeškega delovanja, ampak so tudi resničnostne procedure, ki so popolnoma neodvisne od filozofije. V nasprotju s sofizmom filozofija razglša obstoj resnic, s čimer odpre možnost svojega realnega obstoja. Filozofija s to delegacijo miseljivega ne izgubi ničesar, ravno nasprotno, s tem veliko pridobi – svoje pogoje:

Pred filozofijo, v nekem »pred«, ki ni časoven, obstajajo *resnice*. Te resnice so heterogene in delujejo v realnem, neodvisno od filozofije. [...] Štiri različna mesta, kjer vztraja nekaj resnic, so matematika, umetnost, politika in ljubezensko srečanje. To so faktični, zgodovinski ali predrefleksivni pogoji filozofije.²³

Filozofija pod pogoji je tako filozofija, ki se pogojuje tako od znotraj (postavi definicijo filozofije) kot od zunaj (razglasi obstoj resnic). Zdaj nam preostane, da pogledamo, na kakšen način se formalna definicija filozofije sklada z zunanjim obstojem procedur resnic.

Na videz preprosto vprašanje odpira težavno problematiko. Badiou o realnih pogojih dejanskega obstoja filozofije govori preprosto kot o pogojih filozofije. Badiou pravi, da sama filozofija ni procedura resnice, je pa z resnicami pogojena. Gre za dva različna reda misli. Resnična misel ni filozofska misel,

22 Badiou, *Ali je mogoče misliti politiko?; Manifest za filozofijo*, 83.

23 Badiou, *Pogoji*, 67.

po drugi strani je filozofska misel misel o prepoznanju in pripoznanju resnične misli. To filozofsko prepoznanje in pripoznanje drugega reda mišljenja Badiou označi kot pogojevanje filozofije z resnicami. Vprašanje, ki se nam tu zastavlja, je sledeče: kako se postopek pogojevanja izpeljuje? Kako iz nekega X nastane nekaj, kar je drugega reda oz. neki Y, ki se definira kot ne-X (filozofija je pogojena z resnicami in hkrati ni resnica)? Med pogoji in pogojenim je distanca, kar pomeni, da se v postopku pogojevanja filozofija ne sme preveč približati svojim pogojem, ki so resnice. Velja tudi obratno. Resnice morajo prav tako ostati v varni zunanosti, tako da se v postopku pogojevanja ne iztečejo v nekakšno specializirano filozofijo (politika kot procedura resnice ne sme postati politična filozofija, znanost ne more biti epistemologija, umetnost ni estetika in ljubezen ni teorija strasti). Drugače povedano – če so pogoji filozofije določenega reda misli, ki niso istega reda kot red pogojene filozofije, kako ohraniti razliko med temi različnimi redovi? Tukaj gre v osnovi za vprašanje o načinu, kako držati formalne pogoje filozofije na distanci do realnih pogojev filozofije. Začnimo z zadnjim vprašanjem o filozofskih mehanizmih, ki držijo resnice na distanci od filozofije same.

Formalna filozofska omejitev procedur resnic. Možnost, da o filozofiji govorimo skozi koncept pogojene filozofije, omogoča filozofiji, da si zada zelo specifične naloge. Z drugimi besedami, iz specifične filozofske strukture (njene pogojenosti) sledijo specifične filozofske funkcije. Na eni strani imamo politiko, znanost, ljubezen in umetnost, ki so posamični postopki resnic, na drugi pa filozofijo, ki jo Badiou definira kot *filozofijo pod pogoji* omenjenih postopkov. Že dejstvo, da imamo mnogoterost resničnostnih procedur ter da je filozofija ena sama, filozofiji narekuje nalogo, da ustvari enoten konceptualni prostor za svoje pogoje. Da bi resnice zaživele kot filozofski pogoji, se morajo kot pogoji filozofije pojaviti hkrati. Badiou je glede te točke izrecen: »Rekli bomo, torej, da obstajajo štirje pogoji za filozofijo in da odsotnost enega samega povzroči, da filozofija izgine, in narobe, njihova hkratna pojavitev je pogoj za njen nastop.«²⁴ To zapoved, ki se tiče »hkratne možnosti«, lahko naslovimo kot *načelo hkratnosti*. Skupni

24 Badiou, *Ali je mogoče misliti politiko?*; *Manifest za filozofijo*, 86.

prostor, ki ga filozofija odpre za svoje pogoje, je prostor konfiguracije procedur resnic, kar pomeni, da gre za konceptualen prostor, ki ga filozofija sistematizira. *Načelo hkratnosti* je nujno povezano z *načelom sistematičnosti* oziroma *načelom sistemskosti*. Zoper antisistematično tendenco filozofije, ki jo Badiou ponazori z aksiomom Lyotarda »filozofija kot arhitektura je uničena«, Badiou pravi:

Če pa »sistematičnost« razumemo tako, kot bi morali, namreč kot zahtevo po popolni konfiguraciji štirih generičnih pogojev filozofije [...] v razgrnitvi, ki razgrne tudi svoje pravilo za razgrnitev, potem sodi k bistvu filozofije, da je sistematična [...].²⁵

Zaradi načela hkratnosti in načela sistematičnosti lahko filozofija spravi različne procedure resnice, ki neusklajeno vznikajo na različnih področjih, v poenoten konceptualni prostor. Ne samo da je filozofija tega zmožna, v njeni definiciji je, da to počne (o tem govori teza 4a, h kateri se bomo vrnili pozneje). Če ne uspe razviti enotnega, sistematičnega prostora hkratnega mišljenja pogojev, se mehanizem pogojevanja blokira in filozofska konfiguracija se razbije. Badiou na to nevarnost jasno opozori:

Najpogostejši vzrok za tako blokado je, da filozofija – namesto da bi vzpostavila prostor hkratne možnosti, kar bi omogočilo uresničitev mišljenja časa – *prene* svoje funkcije na ta ali oni izmed svojih pogojev, da celotno mišljenje prepusti *enemu* generičnemu postopku. Filozofija se potemtakem udejanja v obliki svoje lastne ukinitve v prid tega postopka.²⁶

Posamična procedura resnice je pogoj filozofije le, če je povezana z ostalimi procedurami resnic v filozofski konfiguraciji. Filozofsko v filozofiji naj bi bilo prav to prehajanje oziroma »svobodna igra«, ki je po Badiouju »potrebna za to, da filozofija določi prehodni režim oziroma intelektualno kroženje med resničnostnimi postopki, ki jo pogojujejo.«²⁷ Če se pravilno spravi pod svoje pogoje (skozi konfiguracijo lastnih pogojev), ima filozofija edinstveno priložnost, da misli svoj čas. Kajti ta konceptualni, skupinski prostor na podlagi načela hkratnosti in sistemskosti omogoča filozofiji

²⁵ *Ibid.*, 103–04.

²⁶ *Ibid.*, 101.

²⁷ *Ibid.*

singularen pristop do časovne biti resnic. Badiou pravi: »Z ozirom na sistem njenih pogojev, katerih neuskklajeno nastajanje filozofija konfigurira tako, da konstruira prostor za mišljenje časa, pa je filozofija prehod med proceduralno učinkovitostjo resnic in svobodo spraševanja o njihovi časovni biti.«²⁸ V nasprotju s posamično proceduro resnice je filozofija zmožna spraviti vse procedure resnice v isti prostor in je, zahvaljujoč temu, zmožna odpreti prehod za mišljenje časa.

Po drugi strani se s pravilnim pogojevanjem filozofije ustvarijo mehanizmi, s katerimi filozofija posamične procedure resnice drži stran od svojih funkcij. Z razvijanjem konfiguracijskega prostora, ob spoštovanju načela hkratnosti ter sistematičnosti, filozofija onemogoča, da bi se resnice prelile na stran filozofije. Ostane nam še, da pokažemo na mehanizme, ki onemogočajo filozofiji, da bi samo sebe razumela kot produkcijo resnice. Gre za bolj kompleksen mehanizem od prejšnjega, kar od nas terja bolj sistematičen pristop.

Formalna filozofska omejitev filozofije: filozofska kategorija resnice. Teza 4a pravi: »Kategorija resnice je osrednja kategorija, četudi pod kakšnim drugim imenom, vsake možne filozofije.«²⁹ Filozofija ni procedura resnice, a vendar je resnica kljub temu njena osrednja kategorija. Ker filozofija ni zmožna produkcije resnice, je nujno ločiti njeno kategorijo resnice od zunanjih procedur resnic. Badiou pravi:

Filozofska kategorija Resnice je sama po sebi *prazna*. Deluje, vendar ne prezentira ničesar. Filozofija ni produkcija resnice, temveč operacija, *izhajajoča iz resnic*, operacija, ki razporeja njihov »obstoj« in epohalno hkratno možnost.³⁰

Filozofske kategorije resnice torej ne smemo zamenjati za procedure resnic, ker pripada pogojem formalnega obstoja filozofije, ne pogojem realnega obstoja. Prva se od slednje razlikuje po svojem položaju, nahaja se v notranjosti same filozofije (je del filozofske definicije). Vsebinsko gre za

²⁸ *Ibid.*, 89.

²⁹ Badiou, *Pogoji*, 64.

³⁰ *Ibid.*, 68.

prazno kategorijo. Gledano od znotraj, je filozofija vsebinsko prazna resnice in hkrati formalno pripravljena za resnice. Do težave pa pride takrat, ko se formalna pripravljenost za resnice zamenja za funkcijo realnega proizvajanja resnice. Tu gre za notranji poriv filozofije, da zapolni svojo prazno strukturo, da jo napravi celovito, trdno ter substancialno. Badiou ponudi nekaj primerov filozofij, ki so podlegle tej želji: »Nietzschejev filozof-pesnik; filozofija kot stroga znanost, Husserleva želja; filozofija kot intenzivna eksistenca, Pascalova ali Kierkegaardova želja; filozof-vladar, ki ga omenja Platon.«³¹ To so filozofski primeri, ki kažejo na tendenco filozofije, da se prelije na stran resnic: v pesništvo oziroma umetniško proceduro resnice (Nietzsche), v znanost (Husserl), v ljubezen (Pascal, Kierkegaard) ali v politiko (Platon). Gre za to, da »filozofijo od znotraj navdaja kronična skušnjava, da operacijo prazne kategorije Resnice izenači z mnogoterimi postopki za produkcijo resnic.«³² Dejansko gre za skušnjavo, saj je ravno zaradi tega, ker je kategorija resnice prazna, filozofija nagnjena k temu, da jo zapolni in iz nje razvije delovanje, ki nekaj prezentira. Takšno nagnjenje filozofije Badiou označi za dogmatizem. Za razliko od sofistične tendence, ki pelje filozofijo k smislu ali nesmislu, dogmatizem spelje filozofijo v razkroj in »katastrofo mišljenja«. Badiou pravi: »Vsaka katastrofa ima v svojem korenu substancializacijo Resnice, namreč 'ilegalni' prehod Resnice kot prazne operacije k resnici kot poprisotenju same praznine.«³³ Namesto da bi bila »zgrabitelj resnic«, filozofija tako postane »*situacija resnice*«. ³⁴ Ilegalni prehod, o katerem Badiou govori, je pravzaprav substancialni prihod filozofije kot resnice. Če se filozofska kategorija resnice substancializira, njena transgresija na področje resnic pravzaprav postane transcendenca sleherne resnice, s čimer tudi ukine možnost drugih resnic. Badiou to imenuje »katastrofa mišljenja«. Notranji formalni pogoji filozofije začnejo delovati kot realni in edini pogoji le ene možne resnice, ki je transcendenca oz. kategorija, ki prezentira Prezenco kot tako. Badiou zato pravi, da filozofija, »ki je prignan

31 *Ibid.*, 72.

32 *Ibid.*

33 *Ibid.*, 74.

34 *Ibid.*, 72.

onstran svoje operacije, trdi: 'Praznina Resnice je prisotnost'.³⁵ Dogmatična transcendentna filozofija je zato filozofija Prisotnosti.

Da bi se izognili tej »katastrofi mišljenja«, mora filozofija torej ostati vsebinsko prazna resnice, kar ji bo omogočilo formalno pripravljenost za realne resnice. To, kar pelje filozofijo v dogmatično skušnjavo, je obenem mesto njene rešitve, kajti praznost kategorije resnice predstavlja formalni pogoj za realne pogoje filozofije:

Filozofija je konstrukcija mišljenja, kjer *v nasprotju s sofistiko* razglaša, da obstajajo (*il y a*) resnice. Toda to osrednje razglašanje predpostavlja filozofsko kategorijo v strogem pomenu, ki je kategorija resnice (*la Vérité*). S pomočjo te kategorije se hkrati izreka »obstoj« (*il y a*) resnic in *hkratna možnost* njihove pluralnosti, kar filozofija sprejme in varuje.³⁶

Zahvaljujoč formalni kategoriji resnice, lahko filozofija izreka obstoj resnic in njihovo hkratno pluralnost. Matematika, umetnost, politika in ljubezensko srečanje so »faktični, zgodovinski ali predrefleksivni pogoji filozofije«, ki so reflektirani kot pogoji filozofije takrat, ko jih filozofija prepozna kot mesta, »kjer vztraja nekaj resnic«. Badiou je glede tega precej jasen. Filozofija je »konstrukcija mišljenja«, ki razglaša, da resnice obstajajo, toda osrednja predpostavka za samo možnost filozofskega razglašanja obstoja resnic je ta, da filozofija ima kategorijo resnice, o čemer govori teza *4a* definicije filozofije. Filozofija lahko torej na podlagi svoje definicije naredi korak k prepoznanju procedur resnic in njihovemu pripoznanju za filozofske pogoje.

FILOZOFSKA MONTAŽA IN PONAVLJANJE

Kako filozofska kategorija ostane prazna kategorija? Kako lahko filozofija premaga svojo skušnjavo? Badiou pravi, da filozofska kategorija resnice deluje in pri tem ne prezentira ničesar. Kako naj razumemo delovanje, ki deluje, a ne prezentira? Tako, da ga razumemo kot logično, formalno delovanje. Praznost kategorije resnice ni ontološka praznost, temveč je

³⁵ *Ibid.*, 73.

³⁶ *Ibid.*, 67.

logična, kar pomeni, da je praznina »operativna in ne predstavljena«. ³⁷ Operativna logičnost se kaže predvsem v tem, da gre za formalnost, ki ne proizvaja nikakršnih realnih učinkov ter je dobessedno gledano neučinkovita. Resničnostne procedure, na primer, s svojim pojavljanjem v svetu sprožajo radikalne spremembe. Za Badiouja so resnice radikalna novost, ki prekinja staro stanje situacije; po svojem viru so dogodkovne, po biti pa generične in nič od dane situacije ne more predvideti vznika ali poteka resnice. Resnice so diskontinuiteta obstoječe kontinuitete, s svojim pojavljanjem pa sprožajo realne učinke. V tem duhu Badiou ponudi še eno definicijo filozofije v *Manifestu za filozofijo*, kjer pravi, da je filozofija »neučinkovita resničnost (*véracité*) pod pogojem učinkovitosti resničnega (*vrai*)«. ³⁸

Pri filozofski kategoriji resnice je učinkovitost strogo logična, formalna in v celoti brez učinka, saj le »posnema« učinkovitost resničnega. Ko gre na primer za znanstveno proceduro resnice, filozofija postavi »praznino kategorije Resnice kot *hrbtno ali narobno stran nekega zaporedja*«, ki se opira na »paradigme uverženja, na argumentacijski stil, definicije, ovržbe, dokaze, moč sklepanja«³⁹ in tako posnema znanstveno dokazovanje. Tudi filozofija uporablja metafore in moč podobe, ki sta sredstvi umetniškega izražanja. Na ta način filozofija ustvarja »subjektivno prizorišče Resnice«, ⁴⁰ ki »animira filozofijo z izjemno intenzivnostjo«, ⁴¹ podobno ljubezni. Pa vendar filozofska uporaba argumenta ne pelje k tvorbi nove vednosti in filozofska uporaba metafore in podobe ne proizvaja umetniškega objekta. V obeh primerih gre za filozofsko montažo, ki se izčrpa v operaciji kot taki, v operaciji, ki ničesar ne proizvaja, in delovanju, ki ničesar ne prezentira. To je pomen praznine filozofske kategorije resnice. Le-ta omogoča filozofsko operativnost, ki ne proizvaja ničesar, razen montaže. Filozofski argument in filozofska logika sta pravzaprav »retorika zaporedja«, ki le posnemata (matematično) vednost, hkrati pa pri tem ustvarjata montažo, »fikcijo vednosti«; in tako je tudi filozofska moč podobe le posnemanje umetnosti

³⁷ *Ibid.*, 68.

³⁸ Badiou, *Ali je mogoče misliti politiko?; Manifest za filozofijo*, 87.

³⁹ Badiou, *Pogoji*, 68.

⁴⁰ *Ibid.*, 69.

⁴¹ *Ibid.*, 70.

oziroma je »fikcija umetnosti«, ki ne proizvaja umetnine, vseeno pa izkorišča umetniški mehanizem sublimacije.

Obenem pa filozofske montaže ne smemo razumeti v pomenu videza, zvijačnosti ali relativizma. Filozofska fikcija ni namenjena izmišljanju realnosti. Filozofsko posnemanje je le način, kako filozofija ostane dejansko operativna in prazna. S filozofsko montažo se ohrani praznina kategorije resnice, s čimer se filozofija izogne katastrofi mišljenja. Če se logična operativnost kategorije resnice obdrži kot logična oziroma kot strogo formalna, se skozi omenjene fikcije postavijo meje sami kategoriji resnice. Te meje potem onemogočajo, da bi se filozofska resnica zapolnila. Razumeti praznost kategorije resnice kot vir njene logične operativnosti, ne pa kot vabo za zapolnitev, je način, kako filozofija ostane na poti pravilne pogojenosti. V zvezi s tem pa obstaja še drugi moment, ki se tiče ohranjanja filozofije na distanci od resnic.

Badiou pravi: »Kadar je filozofija prisotnosti Resnice, prisotnosti, umeščene onstran resnic, tedaj nujno trdi: to kar je, ne sme biti.«⁴² Sofist kot notranji nasprotnik je lahko splošno ime za vse tisto, kar za filozofijo ne sme biti. Če filozofija izhaja iz resnice kot prisotnosti, bo filozofija želela opraviti s sofistom »enkrat za vselej«, ker »poprisotenje praznine Resnice spremlja zakon smrti.«⁴³ Če pa nočemo, da bi se filozofija podala na pot smrti, potem je najboljša, da sofista obdržimo ob sebi. Badiou pravi:

Filozofija se ne sme nikdar prepustiti antisofističnemu ekstremizmu. Kadar goji mračno željo, da bi opravila s sofistom enkrat za vselej, se izgubi. Prav ta točka v mojih očeh opredeljuje dogmatizem: zatrjevanje, da sofist ne bi smel obstajati, ker je nekakšen perverzni dvojnik filozofa.⁴⁴

Badiou nam torej izrecno predlaga vključitev sofizma v samo etiko filozofije:

Etika filozofije, ki odvrta od katastrofe, v celoti obstoji v nenehni *zadržanosti* do njenega sofističnega dvojnika, v *zadržanosti*, ki filozofiji omogoča, da se

⁴² *Ibid.*, 73.

⁴³ *Ibid.*

⁴⁴ *Ibid.*, 75.

odtegne skušnjavi po podvojitvi (v skladu s parom praznina–substancia), da bi obravnavala izvorno dvojnost, ki utemeljuje njo samo (sofist–filozof).⁴⁵

Sofist lahko filozofiji pomaga tako, da opozarja filozofijo na njeno izvorno praznino, ki je nikoli ne bi smela odpraviti. Obenem pa je sama filozofija utemeljena skozi razcep sofist–filozof. Po eni strani ima filozofija prazno kategorijo resnice, po drugi strani pa filozofija izhaja iz razcepa, ki je prav razcep med filozofijo in sofistiko. Filozofija lahko obdrži sofista kot svojo hrbtno stran, ker že sama logična operativnost, o kateri smo prej govorili, približa filozofijo sofistiki: »retorika zaporedja«, posnemanje, fikcija in montaža so operacije, ki jih brez težav prepoznamo v sofizmu. Kot pravi Badiou: »Sofist je navzven (ali diskurzivno) nerazločljiv od filozofa, ker tudi njegova operacija združuje fikcije vednosti in fikcije umetnosti.«⁴⁶ Vse dokler filozofija v tem smislu ostane »sofistična« in nastopa s »strukturo fikcije«, brez pretenzije po statusu prave resnice, filozofija ne bo padla v dogmatizem. Ohranjanje intimne bližine s sofizmom jo drži stran od slednjega. Če smo se prej spraševali, kako iz učinkovitosti resničnostnega (*véracité*) preidemo v filozofsko neučinkovitost resničnega (*vrai*), zdaj vemo, da so za to odgovorni vsi zgoraj naštetih mehanizmi, ki jih filozofija uporablja, da bi ohranila praznino kategorije resnice. Namesto proizvodnje resnice filozofija ustvarja fikcijo oziroma montažo resnice. Namesto da bi opravila s sofizmom, bo ohranila svojo sofistično tendenco, ki jo opozarja, da je že po svoji strukturi razcepljena. Filozofija ne more biti zapolnjena, substancialna celota, ker je v osnovi prazna, operativna in v kontinuiranem razcepu.

Ne pozabimo, da vse to pripravlja filozofijo za zgrabitev resnic. Filozofija »[k]onstruira aparat za zgrabitev resnic, kar pomeni: izjavlja, da resnice obstajajo, in se pusti zgrabiti temu 'obstoju'; tako afirmira enotnost mišljenja.«⁴⁷ V tem smislu filozofija ponuja »konceptualno mesto« za generične postopke, omogoča njihovo »svobodno igro« in »prосто kroženje«, je njihov

⁴⁵ *Ibid.*, 82.

⁴⁶ *Ibid.*

⁴⁷ *Ibid.*, 71.

»prostor za sprejem in zavetišče«. Filozofska funkcija posnemanja ima precej jasen namen, ki nas vodi do pogojev realnega obstoja filozofije:

Kot fikcija vednosti filozofija posnema matem. Kot fikcija umetnosti filozofija posnema pesem. Kot intenzivnost dejanja je filozofija kot kakšna ljubezen brez objekta. Ker se naslavlja na vse, zato da bi vse zagrabil obstoj resnic, je filozofija kot kakšna politična strategija brez oblasti. S tem štirikratnim diskurzivnim posnemanjem snuje filozofija v sami sebi sistem svojih pogojev.⁴⁸

Filozofija torej posnema matem, s čimer si ohrani dovzetnost za kategorijo večnosti,⁴⁹ posnema umetnost, s čimer lahko »povezuje in sublimira«,⁵⁰ je intenzivna in animirana, kot je sama ljubezen, in je tudi strategija kot politika brez oblasti. Posnemanje politike glede načina, kako ravnati s kolektivnim, je za filozofijo zlasti pomembno, ker se filozofija v svoji enotnosti naslavlja na mnogoterost pogojev, zaradi česar potrebuje strategijo razporejanja. Razporejanje, ki ne bo v oblastni formi seštevanja in totalizacije,⁵¹ temveč tako, da namesto enciklopedične ureditve ponudi sistemsko razporejanje, s tem pa ohrani poenoteno mesto hkratnosti generičnih postopkov.

Filozofsko posnemanje štirih procedur resnic je zanimiv in zvijačen način, kako filozofija obenem ohrani tako intimno bližino do svojih pogojev kot tudi nujno potrebno distanco do njih. Vidimo, da cel mehanizem pogojevanja v celoti izhaja iz filozofije. Filozofija mora ohraniti svojo notranjost prazno in razcepljeno. Filozofija je konfiguracija poenotenega in hkratnega pojavljanja procedur resnic (ki so drugače nestalne in neuskaljene). Tudi ko filozofija formira sistem svojih pogojev, to počne tako, da je v to sistemsko formacijo vključena. Badiou jasno pove, da gre za »zahtevo po popolni konfiguraciji štirih generičnih pogojev filozofije [...] v razgrnitvi, ki razgrne tudi svoje pravilo za razgrnitev [...], in noben filozof od Platona do Hegla ni nikdar dvomil o tem.«⁵² Kar pomeni, da do dokončne sistematičnosti

⁴⁸ *Ibid.*, 80.

⁴⁹ *Ibid.*, 67.

⁵⁰ *Ibid.*, 69.

⁵¹ Badiou, *Ali je mogoče misliti politiko?; Manifest za filozofijo*, 88.

⁵² *Ibid.*, 103–104, ležeči tisk je naš.

filozofije pridemo takrat, ko v sistem vključimo samo pravilo, po katerem se izvaja sistematičnost. Badiou pravi: »Če s 'sistemom' razumemo enciklopedično figuro, ki se opira na neki vogelni kamen oziroma ki jo ureja kak vrhovni označevalec, potem se strinjam, da moderna desakralizacija ne omogoča izoblikovanja sistema.«⁵³ Razlika med filozofskim in enciklopedičnim sistemom je v vprašanju, kakšen je »vrhovni označevalec«. Če je ta označevalec razumljen kot nekakšna opora, »vogelni kamen«, potem gre za enciklopedična naštevanja, ki potrebujejo točko zunanosti. Opora, vrhovni označevalec, vogelni kamen – vse to so metafore, ki govorijo v prid ideji, da je na delu nekaj zunanjega, kar osmišlja cel sistem. Nasprotno pa pri filozofskem sistemu ne gre za (zunanjo) oporo, temveč za »imanentno določanje«, »svobodno igro« in »intelektualno kroženje«.

Sklep, ki ga lahko ponudimo, je ta, da formalni pogoji filozofije bistveno vplivajo na pravilen postopek filozofskega pogojevanja. To pomeni, da je kljub temu, da je pogojena z resnicami, filozofija ta, ki narekuje način tovrstnega pogojevanja. Lahko rečemo, da je Badiou z vključitvijo definicije filozofije v definicijo filozofije opozoril na notranjo lastnost filozofije, da zmeraj računa sama s seboj, s sebi lastno definicijo, ki jo pelje k imanentnemu samo-določanju, tudi ko gre za sistemsko določanje.

LITERATURA

Badiou, Alain. *Ali je mogoče misliti politiko?; Manifest za filozofijo.* Prevedla Rado Riha in Jelica Šumič-Riha. Ljubljana: Založba ZRC, 2004.

Badiou, Alain. *Pogoji.* Prevedla Samo Tomšič in Ana Žerjav. Ljubljana: Založba ZRC, 2006.

Badiou, Alain. *Being and Event.* Prevedel Oliver Feltham. London: Bloomsbury Revelations, 2013.